

1 ta' Diċembru, 1958

Imhallfin:—

Is-S.T.O. Prof. A.J. Mamo, O.B.E., Q.C., B.A., LL.D.,
President;

Onor. Dr. A. J. Montanaro Gauci, C.B.E., K.M., LL.D.;

Onor. Dr. W. Harding, K.M., B.Litt., LL.D.

Emilia Rizzo Marich

versus

Carmela Podestà

Lokazzjoni — Board tal-Kera — Appell — “Alternative
Accomodation” — “Hardship”.

L-intenzjoni tal-legislatur kienet intiża b'leż tagħti dritt għall-appell mis-sentenzi tal-Board tal-Kera f'dawk il-każ'jiet biss fejn jkunu gew diskussjoni u definiti mill-Board kwistjonijiet ta' dritt. Il-kwistjonijiet sollevati fir-r kors tal-appell, li ma jfurmawx kontroversja quddiem il-Board bejn il-

kontendenti, u li għalhekk ebda deċiżjoni fuqhom ma jkun ta l-Board, ma jkkostitwux punt ta' dritt li jagħti dritti għall-appell; u ma jistax ikun leċitu li jingiebu l-quddiem quddiem il-Qorti tal-Appell b'ez is-sentenza mpunjata ssir appellabli.

U hu logiku li jkun hekk; għaliex altrimenti d-dispożizzjoni tal-ligi limitanti d-dritt tal-appell tiġi newtralizzata, kieku kien leċitu illi l-appellant joħloq punt tal-ligi "ex novo" u jgħid li qiegħed jappella fuqu.

Jekk wieħed jiġi kundannat jiżgombra minn fond b'sentenza tal-Board tal-Kera, fuq il-motiv li l-fond lilu offert b'hala "alternative accommodation" huwa "suitable" għaliex, u mbgħad jagħmel hu kawża oħra kontra inkwiln tiegħu b'ez jirriprendi pussess tal-fond okkupat minn dan l-inkwiln, u l-Board tal-Kera jakkolji d-domanda tiegħu in bazi għall-valutazzjoni tal-"hardship" rispettiv tal-partijiet. Ma jistax l-intimat jappella minn dik is-sentenza fuq il-motiv illi l-Board daħal fil-kwistjoni tal-"hardship", u ddeċieda l-kawża in bazi għall-konsiderazzjoni tal-"hardship", meta ma kienx messu daħal f'dik il-kwistjoni, billi bis-sentenza ta' qabel kien gie deċiż mill-istess Board li r-rikorrent, intimat fl-ewwel kawża, kellu disponibbli għaliex "alternative accommodation" li kienet "suitable". Għaliex, anki apparti li anki konsiderazzjoni s'mili ma tistax tin-newtralizzata d-dispost preċiż tal-ligi, li kategorikament jgħid li għandu jkun punt ta' ligi deċiż fis-sentenza appellata, hemm ukoll il-fatt li quddiem il-Board il-kwistjoni kienet attinenti għall-punt tal-"hardship". U ma jistax l-appellant jilmenta li hu ma setgħax jissollewa fil-prima istanza l-kwistjoni li jrid jissollewa fl-appell billi ma setgħax jipprevedi kif kienet sejra tkun impostata s-sentenza. Dak l-appellant seta' l'berament jissollewa quddiem il-Board il-punt li, peress li r-rikorrent kellu għad-dispożizzjoni tiegħu "accommodation" għadikata "suitable" b'sentenza preċedenti tal-Board, ma kienx hemm lok għall-kwistjoni tal-"hardship", u jinsisti li l-Board jidhol f'dak il-punt fis-sentenza allura pronunzjanda.

L-appell magħmul f'dawn il-kontinġenzi huwa irritu u null.

Il-Qorti:— Rat it-talba tar-rikorrenti quddiem il-Board li Jirregola l-Kera biex terga tieġu taht idejha d-dar 19 Tigné Sea Front, Sliema, mikrija lill-intimata, bil-għandha bżonnha għall-binha Arthur Rizzo Marich, li jinsab minnha bi għumbrament mid-dar 31 Amery Street, Sliema, li l-proprjetarji tagħha qegħdin jitolbu lura b'kawża fl-ismijiet "Victor Ullo Xuereb et. vs. Arthur Rizzo Marich" appuntata għas-smiegħ quddiem dan il-Board għat-22 ta' Lulju 1957, u li minflokha qegħdin joffrulu l-fond 8 Main Street, Attard;

'Rat is-sentenza tal-Board fuq imsemmi tal-4 ta' Gunju 1958, li biha laqa' t-talba u ta lill-intimata, għall-fini tal-iżgumbrament, iż-żmien ta' xahrejn, basta jibqa' "available" għaliha, bil-kera ta' £40 fis-sena, il-post offert bhala "alternative accomodation", èjoè nru. 133 Anġlu Mallia Junction, Birkirkara; l-ispejjeż, fiċ-ċirkustanzi, jibqgħu mingħajr taxxa; wara li l-Board ikkunsidra;

Ir-rikorrenti trid il-fond imsemmi fir-rikors biex imur joqgħod fih it-tifel tagħha Arthur Rizzo Marich, li l-familja tiegħu tikkonsisti B'deċiżjoni ta' dan il-Board fuq ir-rikors nru. 621/1957 fl-ismijiet "Victor Ullo Xuereb et. vs. Arthur Rizzo Marich", mogħtija fit-18 ta' Novembru 1957, u konfermata fl-Appell fl-14 ta' Frar 1958, l-imsemmi Arthur Rizzo Marich gie kundannat jizgombra mill-post fejn qiegħed joqgħod, nru. 31 Amery Street, Sliema, fi żmien erbgħa xhur mid-data tas-sentenza tal-Qorti tal-Appell, basta jibqa' "available" għaliegħ il-fond numru 8 Main Street, Attard, offert bhala "alternative accomodation";

Ir-rikorrenti offriet bhala "alternative accomodation" lill-intimata, li hija u s-seftura biss, il-fond nru. 133 Anġlu Mallia Junction, Birkirkara, bhal ma jidher minn nota tagħha preżentata fis-27 ta' Marzu 1958. Dan il-fond, skond id-deskrizzjoni tiegħu kontenuta fir-relazzjoni tal-membri tekniċi, huwa terran, u jikkonsisti ; huwa sitwat f'distanza konsiderevoli mill-eqreb knisja, u fi triq mhux magħmula u mħarbita. Dan il-fond huwa "reasonably suitable" għall-intimata għal dak li hu konsistenza; però hu-

wa oġġezzjonabbli għaliha, skond ix-xhieda tagħha u ta' binha Wilfred Podestà, għaliex ;

Min naħa l-oħra, l-imsemmi Arthur Rizzo Marich, li għandu 69 sena, qal, fix-xhieda tiegħu, li ma jridx imur fil-fond lilu offert bħala "alternative accomodation" f'lok dak fejn joqgħod, u ċjoè fil-fond 8' Main Street, Attard, għaliex ;

Anki jekk il-"hardship" ikun ugwali, fil-fehma ta' dan il-Board għandu jirbañ is-sid; però, fil-każ preżenti, il-"hardship" ta' Arthur Rizzo Marich, bin ir-rikorrenti, huwa akbar minn dak tal-intimata, għal dawn iċ-ċirkustanzi, li jnaqqsu l-grad tal-"hardship" ta' din ;

In vista tal-fatti u ċ-ċirkustanzi fuq elenkati, dan il-Board isib illi l-"hardship" tar-rikorrenti, ossija ta' binha Arthur Rizzo Marich, jekk it-talba tiġi miċhuda, ikun akbar minn dak tal-intimata fil-każ li l-istess talba tiġi milqugħa ;

Rat ir-rikors li bih l-intimata appellat lil din il-Qorti, u talbet li s-sentenza fuq imsemmija tiġi revokata, u li d-domandi tal-attriċi jiġu respinti; bl-ispejjeż ;

Omissis;

Ikkunsidrat;

Il-kwistjoni tal-ligi, li fuqha l-appellanti qegħdha timpernja l-appellabbiltà tas-sentenza, hi li, mentri l-Board dañal fil-kwistjoni tal-"hardship" u ddeċieda l-kawża in bażi għall-konsiderazzjoni tal-"hardship", invece ma mes-sux dañal f'dak il-punt; għaliex bis-sentenza fil-kawża preċedentement vertita ġie deċiż li l-fond ta' H'Attard, offert bħala "alternative accomodation" lill-Arthur Rizzo Marich, kien "suitable" għaliegħ. Kien ikun divers il-każ, kompliet is-sostni l-appellanti, kieku l-kawża l-oħra kienet ġiet deċiża in bażi għall-"hardship". Issa, skond il-ligi, art. 25(1) Kap. 109 Ediz. Riv., mis-sentenzi tal-Board li Jirregola l-kera ma hemmx appell hlief fuq punt tal-ligi maqtugh mill-Board;

Gie stabbilit, fis-sentenza in re "Tagliaferro vs. Cini", mogħtija minn din il-Qorti fil-25 ta' Gunju 1951, Vol. XXXV-I-160 (li fiha l-kwistjoni sollevata waqt l-appell ma kienet gatt iffurmat kontroversja quddiem il-Board bejn il-partijiet, u fis-sentenza tal-Board ma kienx hemm fil-fatt ebda deċiżjoni fuqha jew fuq punt ieħor tal-liġi), illi kien ċar "li l-intenzjoni tal-legislatur kienet intiza biex tagħti dritt għall-appell biss f'dawk il-każijiet meta kwistjonijiet ta' dritt kienu diskussi u definiti mill-Board". Ziedet tghid:— "Il-kwistjonijiet sollevati fir-rikors tal-appell ma ffurmawx kontroversja quddiem il-Board bejn il-kontendenti, u għalhekk ebda deċiżjoni ma giet mogħtija fuqhom. Fis-sentenza tal-Board ma gieq maqtugħ ebda punt ta' dritt, u ma jistax ikun leċitu li tiġi miġjuba l-quddiem kwistjoni ta' dritt quddiem din il-Qorti biex hekk dik s-sentenza ssir appellabli;

Hu loġiku li jkun hekk; għaliex altrimenti d-dispożizzjoni tal-liġi, limitanti d-dritt tal-appell, tiġi newtralizzata, kieku kien leċitu illi l-appellant johloq punt tal-liġi "ex novo" u jgħid li qiegħed jappella fuqu;

Issa, dan hu appuntu l-każ odjern. F'ebda parti tas-sentenza appellata ma hemm imsemmi, molto meno deċiż, il-punt li qiegħed jiġi issa sollevat f'din l-istanza;

Lanqas tista' b'xi mod l-appellanti tilmenta li hija ma setgħetx tissorleva in prima istanza l-kwistjoni li biha issa qiegħedha tipprova timpunja s-sentenza għaliex ma setgħetx tipprevedi kif kienet sejra tkun impostata l-istess sentenza. Apparti li anki konsiderazzjoni simili ma tistax tasal biex tinnewtralizza d-dispost preċiż tal-liġi, li kategorikament jgħid li għandu jkun punt tal-liġi deċiż fis-sentenza appellata, hemm ukoll ir-riflessjoni illi mill-eżami tax-xhiediet u d-dokumenti f'din il-kawża jidher ċar li l-partijiet kienu qegħdin ipogġu quddiem il-Board serje shieħa ta' ċirkustanzi ta' fatt li kienu appuntu attinenti għall-punt tal-"hardship"; kwindi kien intuwittiv li dak kien sejjer ikun il-baži tal-eżami tal-Board; u konsegwentement l-appellanti, li mill-istadju tal-kawża ragġjunt minn fol. 8 l-hemm, kienet diġà taf tajjeb x'kienet id-deċiżjoni ta' din il-Qorti fil-kawża l-oħra, setgħet liberament tissorleva l-punt li, peress li Arthur Rizzo Marich kellu għad-dispożizz-

zjoni tiegħu "accomodation" ġudikata "suitable" bis-sentenza ta' din il-Qorti, għalhekk ma kienx hemm lok għall-kwistjoni tal-"hardship", u tinsisti li l-Board jidhol f'dak il-punt fis-sentenza allura pronunzjanda;

Kienet tkun vera sovversjoni tal-liġi kieku kellu jiġi permiss l-appell mhux fuq punt tal-liġi deċiż fis-sentenza, imma fuq punt tal-liġi "noviter deductus" fir-rikors tal-appell; u dan kuntrarjament għall-massima "Lex non est ita intelligenda ut facile fraudari possit et ludibria sit";

Għal dawn il-motivi, l-eċċezzjoni tal-inappellabbiltà għandha titqies sorretta;

Konsegwentement tiddeċidi;

Billi tilqaghha, u tiddikjara l-appell irritu u null; bl-ispejjeż kontra l-appellanti; b'dan li t-terminu għall-iż-gumbrament jibda jgħodd mil-lum.
